

El pas a secundària: de les pors a les il·lusions

4 D'ABRIL DE 2022

El pas a secundària: de les pors a les il·lusions

- ▶ 1. L'angoixa dels canvis.
- ▶ 2. Comparació entre les etapes de primària i secundària. Comunicació entre els centres.
- ▶ 3. L'edat del canvi. Inici de l'adolescència.
- ▶ 4. Orientacions a les famílies i a l'alumnat per a facilitar el procés de canvi d'etapa.

1. L'angoixa dels canvis

- ▶ Les transicions suposen una adaptació, sortir de la zona de confort i enfrontar-nos a nous reptes: nous horaris, nous espais (canvi de poble!), companys i companyes, professorat, normativa...
- ▶ Hem de fer valer la nostra capacitat d'adaptació. Cada dia, cada curs ens adaptam a canvis.

1. L'angoixa dels canvis

- ▶ Els canvis són positius (el nostre fill o filla ha crescut, ha madurat) però suposen una ruptura i poden generar inquietud, ansietat... i, a vegades, pors.
- ▶ Hi ha un abans, un durant i un després del canvi. Cada moment requereix de la nostra atenció.

2. Comparació entre les etapes de primària i secundària. Comunicació entre els centres.

- ▶ Són etapes obligatòries, amb uns objectius mínims que ha d'assolir tothom i amb una funció de permetre l'adaptació a les noves etapes educatives o laborals. L'ESO també es pot considerar com una etapa terminal, però ens hem de posar expectatives altes.
- ▶ El funcionament és bastant diferent, tot i que de cada vegada més els centres de secundària adopten algunes de les metodologies i de les maneres de relacionar-se mestres-alumnes de primària.

2. Comparació entre les etapes de primària i secundària. Comunicació entre els centres.

- ▶ De cada vegada hi ha més coordinació entre els centres. Es poden promoure visites als centres de secundària, o que alguns tallers que es fan a l'ESO vagin als centres de primària i siguin explicats per ex-alumnes del centre. També es podrien fer classes intercanviades: professorat de secundària va a fer classes o tallers als centres de primària i professorat de primària va a fer classes al 1r d'ESO del centre de l'institut.

2. Comparació entre les etapes de primària i secundària. Comunicació entre els centres.

- ▶ El professorat dels grups de 6è se sol trobar amb membres dels equips directius, dels departaments d'orientació i professorat dels primers cursos de l'ESO per xerrar sobre competències, material, ús de l'agenda, avaluació, característiques de l'alumnat que passarà al seu institut...
- ▶ La importància del primer o primers dies: dinàmiques de cohesió. Coneixement del professorat, el tutor o tutora, l'equip de suport...

3. L'edat del canvi. Inici de l'adolescència.

Adolescent no s'hi neix

3. L'edat del canvi. Inici de l'adolescència.

Canvis en l'adolescència:

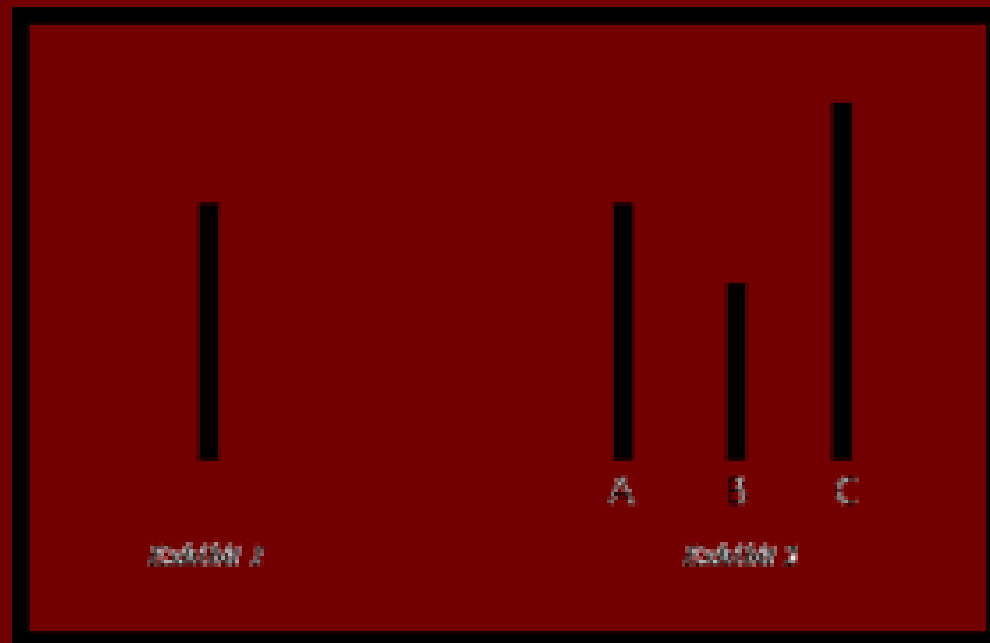
- ▶ Físics. Estereotips de gènere. Disincronia en el creixement amb companys i companyes. El creixement treu energia.
- ▶ Emocionals: inseguretats (com acabaran els canvis, com seré?), pors de no encaixar en el grup vs necessitat de pertànyer al grup; importància de la imatge física i, a vegades, de la situació familiar, econòmica...

3. L'edat del canvi. Inici de l'adolescència.

- ▶ Relacionals: importància de les amistats vs pèrdua (relativa!) del pes sentimental de la família; formació de colles o tribus urbanes (vestit, música, aficions...); cercam companys/es amb les mateixes aficions o a d'altres que admiram per la manera de ser o de relacionar-se.

EXPERIMENT D'ASCH: PRESSIÓ DE GRUP

- Quin dels segments és més semblant al model?

- ▶ Moltes conductes dels nostres fills poden venir marcades per les amistats, però... Per què va amb aquests amics o amigues?

- La família segueix essent el més important per a l'adolescent, tot i el seu allunyament.

3. L'edat del canvi. Inici de l'adolescència.

- ▶ Intel·lectuals: passen del pensament concret a ser més abstractes, veure alternatives al que els proposam, a voler tenir criteri propi, a qüestionar les coses... desenvolupen una moral autònoma.
- ▶ Desenvolupament de la sexualitat: augmenta l'interès pel sexe, pel seu cos i el dels demás, per mantenir relacions íntimes, desperta el desig i es va definint l'orientació sexual...

4. Orientacions a les famílies i a l'alumnat per a facilitar el procés de canvi d'etapa.

- ▶ Abans del canvi: és important la informació. Cada centre té la seva història, cultura, tradicions, professorat (tots amb la mateixa titulació mínima), estabilitat o canvis de plantilla... I, el que és important, el seu projecte educatiu, les seves particularitats a l'hora de fer el seguiment de l'alumnat, la relació amb les famílies, les tutories, els tallers externs... Hem de conèixer aquestes característiques pròpies de cada centre.

4. Orientacions a les famílies i a l'alumnat per a facilitar el procés de canvi d'etapa.

- ▶ Jornades de portes obertes: projecte educatiu, característiques peculiars, espais i instal·lacions, objectius prioritaris de cara al proper curs...
- ▶ Sessions informatives.
- ▶ Consulta amb famílies properes que vagin passar aquest procés els darrers cursos.

4. Orientacions a les famílies i a l'alumnat per a facilitar el procés de canvi d'etapa.

Durant el canvi:

- ▶ Interessar-nos per com és el seu nou grup: si hi té amics o coneguts. nombre d'alumnes, tutoria, característiques d'alguns alumnes (més moguts, més motivats, més divertits, més grans...). Nous horaris, deures, estudiar...
- ▶ Passen de ser els grans de l'escola a ser els petits de l'institut... i a vegades açò els força a voler créixer massa ràpid: “De cabeza de león a cola de ratón”.
- ▶ La formació dels grups, la cohesió interna. El rol.

4. Orientacions a les famílies i a l'alumnat per a facilitar el procés de canvi d'etapa.

- ▶ Els hem d'acompanyar, desangoixar-los, informar-nos d'allò que ens preocupa... La pràctica totalitat de l'alumnat s'adapta bé i viu amb il·lusió el nou canvi. Els centres de secundària també són protectors.
- ▶ Viure el canvi com una oportunitat. Tenir bones expectatives de cara al canvi. L'efecte Pigmalión de la profecia autocomplida.

4. Orientacions a les famílies i a l'alumnat per a facilitar el procés de canvi d'etapa.

- ▶ Estar oberts a la comunicació, tot i quan ens haguem enfadat. A vegades són de reaccions primàries i no nosaltres hem d'actuar com adults (“hauré de xerrar amb ella...”)
- ▶ Protegir-los però no sobreprotegir-los: donar-los ales sense deixar d'estar per a ells.
- ▶ Davant d'un possible problema, informar-nos: no donar ni treure la raó abans d'estar-ne ben informats. Mantenir una relació fluida amb l'institut.

- ▶ Percepció de l'amor incondicional
- ▶ Els adults significatius com a models i com a frontó

► Hem d'ensenyar els nostres fills i filles a atribuir els èxits i els fracassos (música, escola, esport...) a l'esforç i la constància i no a factors com la sort o a les manies dels altres (professors, monitors, àrbitres...).

- ▶ Les aficions haurien de potenciar aspectes de la persona que l'ajudin a sentir-se valorada i acceptada.
- ▶ Controlar la dedicació a jocs on-line, televisió...

4. Orientacions a les famílies i a l'alumnat per a facilitar el procés de canvi d'etapa.

- ▶ Ser positius, tot i posant normes... però no totes! Valorar com són i el que fan, si s'han esforçat: necessiten d'adults propers, significatius...
- ▶ Ser assertius en la resolució de conflictes.
- ▶ Estar atents al rendiment acadèmic, a les activitats extraescolars... reaccionar davant qualsevol canvi significatiu i cercar assessorament.

ÈXIT EN ELS ESTUDIS

4. Orientacions a les famílies i a l'alumnat per a facilitar el procés de canvi d'etapa.

- ▶ Després del canvi: no deixem de fer un seguiment del dia a dia. Tenim tendència a deixar el seguiment a mesura que creixen. En aquesta etapa és molt important la presència, saber que hi som, que ens preocupa el que fan. Donar seguretat afectiva: l'amor incondicional.
- ▶ Assistir a les reunions amb les famílies.

4. Orientacions a les famílies i a l'alumnat per a facilitar el procés de canvi d'etapa.

People for Education:

- ▶ Tenir expectatives positives i realistes.
- ▶ Donar importància a l'aprenentatge.
- ▶ Xerrar de l'escola.
- ▶ Dedicar temps a la lectura o al treball acadèmic.

► Sigueu optimistes, que educar és difícil,
però val la pena.

Moltes gràcies
i
molta sort!

Joan Coll Pons